

UKRAINE FACILITY 2024–2025

Забезпечення житлом

вразливих верств населення

Ukraine Facility 2024–2025

Забезпечення житлом
вразливих верств населення

Авторський колектив:

Віктор Мазярчук
Ольга Вольхіна
Юлія Зверєвич
Наталія Коваленко
Марина Стадник

Літературне редагування:
Іван Зиков, Наталя Овдієнко

Макетування:
Тетяна Дубовик

Дисклеймер

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».

Зміст

Перелік умовних позначень і скорочень.....	4
Резюме.....	7
Вступ.....	9
1. Розподіл коштів з державного бюджету між регіонами.....	11
2. Фактичне використання коштів у 2024–2025 роках.....	16
3. Регіональний розподіл виплат і придбаного житла.....	19
4. Звірка даних на державному та місцевому рівнях.....	24
Висновки.....	27
Список рисунків і таблиць.....	30

Перелік умовних позначень і скорочень

ВПО – внутрішньо переміщені особи.

ВПО з числа УБД – внутрішньо переміщені особи, які одночасно мають офіційний статус учасника бойових дій.

ЄС – Європейський Союз.

Казначейство – Державна казначейська служба України.

КПКВК – код програмної класифікації видатків та кредитування.

КПКВК МБ – код програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів.

Мінветеранів – Міністерство у справах ветеранів України.

План України, План – документ, який визначає систему реформ, інвестицій та інституційних змін, необхідних для реалізації програми фінансової підтримки України з боку ЄС.

Уряд, КМУ – Кабінет Міністрів України.

Ukraine Facility – програма фінансової підтримки України від ЄС на 50 млрд євро протягом 2024–2027 років.

КПКВК 1511040 – бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

КПКВК 1511050 – бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11–14 частини другої статті 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19–21 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

КПКВК 1511800 – бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту із виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

Код ТПКВК МБ 3221 – бюджетна програма «Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і

стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

Код ТПКВК МБ 3222 – бюджетна програма «Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11–14 частини другої статті 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19–21 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

Код ТПКВК МБ 3225 – бюджетна програма «Реалізація публічного інвестиційного проекту із виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов».

Резюме

У дослідженні аналізується фінансування житлових компенсацій для ветеранів, членів сімей загиблих захисників і захисниць України та окремих категорій внутрішньо переміщених осіб у межах інструменту Ukraine Facility у 2024-2025 роках. Йдеться про Інвестицію 4b «Забезпечення житлом вразливих верств населення» Плану України, яка передбачає виплату грошової компенсації на придбання житла.

Методологія дослідження базувалася на зіставленні рішень Уряду щодо розподілу коштів між регіонами, даних Мінветеранів, звітності Казначейства, а також даних місцевих бюджетів щодо проведених платежів. Такий підхід дозволив скласти ланцюг руху коштів програми: від розподілу субвенції з державного бюджету до виплати компенсацій отримувачам і фактичного придбання житла.

У 2024-2025 роках на цей напрям розподілили 16,38 млрд грн, з яких 16,30 млрд грн виплатили у вигляді грошових компенсацій. Загалом за два роки компенсації отримали 6 867 осіб, проте придбання житла підтверджено лише щодо 2 921 квартири на суму 7,10 млрд грн. Це свідчить про високий рівень фінансового виконання програми, однак також показує часовий лаг між виплатою компенсації та купівлею житла.

Найбільші обсяги виплат і фактично придбаного житла припали на категорію осіб з інвалідністю: за цією групою виплачено 10,33 млрд грн компенсацій і підтверджено придбання 2 234 квартир на 5,58 млрд грн. Для ВПО з числа УБД виплачено 5,55 млрд грн, а придбання житла підтверджено щодо 577 квартир на 1,33 млрд грн. Для членів сімей загиблих захисників та захисниць України виплачено 0,43 млрд грн, а фактично придбано 110 квартир на 0,19 млрд грн.

Регіональний аналіз показав нерівномірну концентрацію виплат. Майже половина всіх компенсацій була сконцентрована у п'яти регіонах: м. Києві, Київській, Дніпропетровській, Одеській та Львівській областях. Водночас структура фактично придбаного житла частково відрізняється: серед лідерів за вартістю придбаного житла – м. Київ, Київська, Вінницька, Львівська та Житомирська області. Найвищі значення співвідношення вартості придбаного житла до суми виплачених компенсацій зафіксовано переважно у західних, центральних і північних регіонах, тоді як найнижчі – у прифронтових та наближених до зони бойових дій областях.

Результати дослідження показують, що житлові компенсації в межах Ukraine Facility вже мають вимірюваний соціальний результат: за кошти програми фактично придбано житло для частини отримувачів. Водночас для моніторингу виконання інвестицій Плану України важливо оцінювати не лише обсяг розподілених або виплачених коштів, а й кількість купленого житла, охоплення визначених категорій отримувачів і регіональні відмінності у результатах програми.

Вступ

Житлова підтримка ветеранів, членів сімей загиблих захисників і захисниць України та окремих категорій внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) є одним із напрямів державної політики, реалізація якого у 2024–2025 роках здійснювалась, зокрема, за рахунок фінансової підтримки Європейського Союзу (далі – ЄС) за інструментом Ukraine Facility. Загалом, цей інструмент передбачає спрямування до України 50 млрд євро у 2024–2027 роках на фінансування державного бюджету, стимулювання інвестицій і технічну підтримку. Пряма підтримка бюджету надається у формі грантів і пільгових кредитів та прив'язується до виконання індикаторів Плану України.

План України для Ukraine Facility визначає набір реформ та інвестицій, виконання яких має забезпечити відновлення, економічний розвиток і поступову інтеграцію України до ЄС. У структурі Кроків Плану України житловий напрям віднесений до розділу «Людський капітал». У цьому розділі передбачено як реформування житлової політики, так і інвестиції, спрямовані на забезпечення житлом окремих категорій населення.

Безпосередньо предметом цього дослідження є Інвестиція 4b «Забезпечення житлом вразливих верств населення». У кроках 7.18 та 7.19 Плану України вона передбачає надання грошової компенсації для забезпечення житлом трьох груп громадян:

- осіб з інвалідністю I–II групи, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України;
- членів сімей загиблих або померлих захисників та захисниць України;
- ВПО, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, та членів їхніх сімей.

Загалом на 2024–2027 роки План передбачає підтвердження виділення щонайменше 450 млн євро на цей напрям. Показник має кумулятивний характер: для 2024–2025 років передбачено щонайменше 200 млн євро у гривневому еквіваленті, а решта фінансування – щонайменше 250 млн євро – припадає на 2026–2027 роки.

В Україні цю інвестицію реалізують не через будівництво житла коштом держави, а через виплату грошових компенсацій за належні для отримання житлові приміщення. Для цього держава спрямовує субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам, які виплачують компенсації громадянам, що перебувають на квартирному обліку та належать до визначених пільгових категорій. Головним розпорядником цієї субвенції є Міністерство у справах ветеранів України (далі — Мінветеранів).

Оскільки кошти Ukraine Facility спрямовуються через державний бюджет і мають бути пов'язані з конкретними реформами та інвестиціями Плану України, важливо простежити, як заплановане фінансування трансформується у фактичні виплати та вимірюваний соціальний результат. Для цього в дослідженні аналізується весь шлях коштів: від планування видатків і розподілу субвенції між регіонами до виплати компенсацій та придбання житла.

Дослідження ґрунтується на даних Мінветеранів щодо фінансування житлових компенсацій у 2024-2025 роках, урядових рішеннях про розподіл, а також на бюджетній звітності. Для перевірки та зіставлення показників використані звітність Казначейства, рішення Кабінету Міністрів України (далі – Уряд, КМУ) про розподіл коштів з державного бюджету по регіонах, а також дані місцевих бюджетів щодо проведення видатків за відповідними кодами програмної класифікації.

1. Розподіл коштів субвенцій з державного бюджету

Перш ніж аналізувати фактичне використання коштів, варто розглянути механізм фінансування житлових компенсацій. У 2024–2025 роках ці виплати здійснювалися шляхом надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, розподіл якої затверджувався відповідними рішеннями КМУ. Оскільки субвенції мають цільовий характер, фінансові ресурси спрямовувалися безпосередньо в громади для їх подальшого розподілу на місцях. За такої моделі органи місцевого самоврядування виступали не просто як пасивні розпорядники коштів нижчого рівня, а самостійними суб'єктами бюджетного процесу, які напряду забезпечували фактичне виконання відповідних бюджетних програм та призначення виплат кінцевим отримувачам.

У 2024–2025 роках житлові компенсації фінансувалися в межах кількох бюджетних програм. Кожна з них мала власне цільове призначення та охоплювала окремі категорії отримувачів, тому їх доцільно розглянути окремо. Загалом Кабінет Міністрів України затвердив вісім рішень про розподіл субвенції на загальну суму 16,38 млрд грн.

Оскільки у 2024–2025 роках фінансування здійснювалося за різними бюджетними програмами, важливо окремо пояснити, які категорії отримувачів охоплювала кожна з них.

Для двох категорій:

- члени сімей захисників і захисниць України, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- особи з інвалідністю внаслідок війни I–II групи;

у 2024 році кошти розподілялися за кодом 1511040, а у 2025 році – за кодом 1511800. Тобто йдеться про ті самі категорії отримувачів допомоги, але в різні роки фінансування відбувалося за різними бюджетними програмами.

Окремо у 2024 році за кодом 1511050 фінансувалися компенсації для:

- ВПО, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та були визнані УБД або особами з інвалідністю внаслідок війни III групи.

Таблиця 1

Розподіл коштів на забезпечення житлом вразливих верств населення відповідно до рішень Уряду 2024–2025 років

Рік	Категорія осіб	№ Рішення	Дата	КПКВК	Сума розподілу, млрд грн
2024	ВПО з числа УБД та особи з інвалідністю	№772	02.07.2024	1511050	2,353
		№1146-р	19.11.2024		3,229
		№1285-р	20.12.2024		0,125
	Члени сімей та особи з інвалідністю	№773	02.07.2024	1511040	2,998
		№1146-р	19.11.2024		0,896
		№1285-р	20.12.2024		0,276
Всього 2024					9,877
2025	Члени сімей та особи з інвалідністю	№505-р	27.05.2025	1511800	3,973
		№1313-р	26.11.2025		1,734
		№1433-р	17.12.2025		0,503
		№1473-р	23.12.2025		0,292
Всього 2025					6,502

Джерело: складено авторами.

Більша частина коштів за два роки була розподілена у 2024 році – 9,88 млрд грн, або 60,3% загального обсягу. На 2025 рік припало 6,50 млрд грн (39,7%). Водночас структура фінансування за роками відрізнялася: у 2024 році кошти розподілялися за двома бюджетними програмами – за кодами 1511040 та 1511050, тоді як у 2025 році – за кодом 1511800.

Перед детальним аналізом строків розподілу субвенцій важливо врахувати, що рішення КМУ про їх розподіл не ухвалюються автоматично на початку бюджетного року. Такому розподілу передують процедура формування потреби в наданні грошової компенсації на рівні регіонів. Київська міська та обласні державні (військові) адміністрації на підставі рішень комісій про призначення грошової компенсації та з урахуванням черги за попередній бюджетний період визначають потребу в коштах і подають відповідну інформацію до

Мінветеранів. На основі отриманих даних Мінветеранів готує пропозиції щодо розподілу субвенції між обласними бюджетами і бюджетом м. Києва в межах обсягу субвенції, передбаченого в державному бюджеті на відповідний рік, та подає їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

Відповідні порядки використання коштів передбачають різні строки формування та подання інформації про потребу залежно від виду субвенції. За субвенцією, що у 2024 році фінансувалася за кодом 1511040, така інформація формується станом на 1 березня поточного року та подається до Мінветеранів до 15 березня. За субвенцією, що у 2024 році фінансувалася за кодом 1511050, потреба формується станом на 1 квітня та подається до 15 квітня. За субвенцією, що у 2025 році фінансувалася за кодом 1511800, інформація про потребу також формується станом на 1 квітня та подається до 15 квітня. Після ухвалення КМУ рішення про розподіл субвенції між обласними бюджетами і бюджетом м. Києва обласні державні (військові) адміністрації розподіляють кошти між місцевими бюджетами протягом п'яти робочих днів.

У 2024 році з 9,88 млрд грн понад половину коштів розподілили в липні – 5,35 млрд грн (54,2%). Ще 4,13 млрд грн (41,8%) – в листопаді, а 0,40 млрд грн (4,1%) – у грудні. Тобто майже половина річного обсягу коштів розподілена наприкінці бюджетного року.

У 2025 році основний обсяг субвенції розподілили у травні – 3,97 млрд грн (61,1%). У листопаді спрямували ще 1,73 млрд грн (26,7%), а в грудні – 0,80 млрд грн (12,2%). Отже, в усі роки кошти розподіляли поетапно: спочатку – на підставі зібраної та узагальненої інформації про потребу, а згодом – після її уточнення протягом року та з урахуванням залишку нерозподіленої субвенції.

Така поетапність важлива для інтерпретації результатів програми, оскільки між ухваленням рішення про розподіл субвенції, фактичною виплатою компенсації та купівлею житла отримувачем може виникати часовий лаг. Додатковим чинником, який міг впливати на строки розподілу субвенцій, є затвердження та внесення змін до бюджетної документації за відповідними програмами. Однак в умовах воєнного стану відповідні паспорти не оприлюднюються, тому перевірити можливий часовий зв'язок між затвердженням бюджетної документації та розподілом субвенцій за відкритими даними неможливо. У зв'язку з цим наведені строки розподілу можна пояснювати встановленою процедурою збору та узагальнення потреби, однак повністю визначити вплив усіх етапів бюджетного процесу на дати ухвалення рішень КМУ не вдається.

Перерозподіл видатків державного бюджету для збільшення субвенцій місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за житло

У 2024 році затверджений у державному бюджеті обсяг субвенції становив 2,998 млрд грн за КПКВК 1511040 та 2,353 млрд грн за КПКВК 1511050. Протягом року видатки за обома бюджетними програмами було збільшено внаслідок перерозподілу бюджетних призначень Мінветеранів. За розпорядженнями КМУ № 1146-р та № 1285-р на ці програми додатково спрямували 4,526 млрд грн, у результаті чого загальний обсяг видатків зріс до 9,876 млрд грн.

Джерелом збільшення стало зменшення видатків за іншими програмами Мінветеранів, які не стосувалися виплати житлових компенсацій та не були визначені Міністерством як програми, через які виконувалася інвестиція 4.b Плану України. Водночас обидва розпорядження передбачали одночасне збільшення видатків за КПКВК 1511040 та 1511050, але не визначали, за рахунок скорочення видатків якої саме бюджетної програми фінансувалася кожна з них. Через це неможливо встановити джерело перерозподілу коштів для кожної окремої програми.

Для уточнення, чи може весь обсяг видатків за КПКВК 1511040 та 1511050 вважатися фінансуванням за рахунок Ukraine Facility, автори дослідження надіслали звернення до Мінфіну та Мінветеранів. Мінфін повідомив, що фінансова підтримка ЄС у межах Ukraine Facility зараховується до загального фонду державного бюджету, кошти якого не мають цільового закріплення за окремими бюджетними програмами. Крім того, інструмент не передбачає попереднього виділення окремих траншів на конкретні заходи Плану України. Тому визначити, яка саме частина видатків за кожною програмою була профінансована безпосередньо за рахунок надходжень від ЄС, неможливо.

Водночас Мінветеранів відносить повний обсяг видатків за КПКВК 1511040 та 1511050 у 2024 році до виконання інвестиції 4.b Плану України. Тому в цьому дослідженні видатки за цими програмами, включно з коштами, доданими внаслідок перерозподілів, розглядаються як видатки державного бюджету на виконання відповідної інвестиції. Водночас їх некоректно визначати як кошти, безпосередньо отримані від ЄС у межах Ukraine Facility, оскільки простежити джерело фінансування кожної окремої привні неможливо.

Таким чином, розподіл коштів у 2024–2025 роках мав дві основні особливості. По-перше, у 2024 році фінансування здійснювалося за двома бюджетними програмами, а у 2025 році – за однією. При цьому для членів сімей захисників і захисниць України та осіб з інвалідністю внаслідок війни I–II групи фінансування продовжилось, але вже за іншим кодом і зміненою назвою бюджетної програми, до якої було додано слова «публічний інвестиційний проєкт». Тобто зміна коду і назви програми не означала зміни категорій отримувачів. По-друге, в обох роках кошти розподілялися поетапно, а значна частина розподілу припала на кінець бюджетного року. Це потрібно враховувати під час подальшого аналізу фактичних виплат і придбаного житла.

2. Фактичне використання коштів у 2024-2025 роках

У 2024–2025 роках у межах досліджуваного напрямку виплатили 16,30 млрд грн грошових компенсацій, що становить близько 99,5% коштів, розподілених рішеннями Уряду. Різниця між розподіленими коштами та фактичними виплатами становила близько 78 млн грн.

Загалом за два роки було виплачено 6 867 грошових компенсацій. Водночас фактичне придбання житла підтверджено щодо 2921 квартири на суму 7,10 млрд грн.

Таблиця 2

Виплата компенсацій та придбання житла у 2024-2025 роках

Рік	Розподілено коштів, млрд грн	Виплачено компенсацій, млрд грн	Кількість виплачених компенсацій	Придбано квартир	Вартість придбаного житла, млрд грн
2024	9,88	9,82	4 265	1 295	3,00
2025	6,50	6,48	2 602	1 626	4,10
Разом	16,38	16,30	6 867	2 921	7,10

Джерело: складено авторами.

У 2024 році виплатили 9,82 млрд грн компенсацій, або 99,4% від розподілених коштів. Загалом отримувачам перерахували 4 265 компенсацій, тоді як придбання житла підтвердили щодо 1 295 квартир на суму 3,00 млрд грн. У 2025 році виплати сягнули 6,48 млрд грн (99,7% від розподілених коштів). Компенсації отримали 2 602 особи, водночас придбання житла підтвердили вже щодо 1 626 квартир на суму 4,10 млрд грн – більше, ніж у 2024 році.

Окремо варто звернути увагу на середні показники виплат і придбаного житла. У 2024 році середній розмір однієї виплаченої компенсації становив близько 2,30 млн грн, тоді як у 2025 році він зріс до 2,49 млн грн. Загалом за два роки середній розмір компенсації становив близько 2,37 млн грн.

Подібна динаміка простежується і за фактично придбаним житлом. Середня вартість однієї придбаної квартири у 2024 році становила близько 2,31 млн грн, а у 2025 році – 2,52 млн грн. У середньому за два роки вартість однієї квартири, придбаної в межах програми, становила близько 2,43 млн грн.

Водночас кількість придбаних квартир була меншою за кількість виплачених компенсацій. У 2024 році кількість придбаних квартир становила близько 30,4% від кількості виплачених компенсацій, у 2025 році – 62,5%, а загалом за два роки – 42,5%. У грошовому вимірі сума придбаного житла становила 30,5% від суми виплачених компенсацій у 2024 році, 63,3% у 2025 році та 43,5% за два роки загалом. Така різниця значною мірою може пояснюватися часовим лагом між виплатою компенсації та придбанням житла, зокрема через те, що суттєва частина коштів в обох роках була розподілена наприкінці бюджетного року.

Для аналізу результатів програми виплати згруповано за трьома категоріями отримувачів: особи з інвалідністю, члени сімей загиблих захисників і захисниць України та ВПО з числа УБД. Такий поділ відповідає структурі звітності та дозволяє окремо оцінити, на які групи припали основні обсяги компенсацій і фактично придбаного житла.

Таблиця 3

Виплата компенсацій та придбання житла
за категоріями отримувачів у 2024–2025 роках

Категорія отримувачів	Кількість виплачених компенсацій	Сума виплачених компенсацій, млрд грн	Придбано квартир	Вартість придбаного житла, млрд грн
Особи з інвалідністю	4 192	10,33	2 234	5,58
ВПО з числа УБД	2 441	5,55	577	1,33
Члени сімей	234	0,43	110	0,19
Разом	6 867	16,30	2 921	7,10

Джерело: складено авторами.

У 2024–2025 роках найбільший обсяг компенсацій отримали особи з інвалідністю – 10,33 млрд грн, або 63,3% від загальної суми виплат. За цією категорією виплатили 4 192 (61,0%) компенсації. Друге місце за обсягом фінансування посіли ВПО з числа учасників бойових дій: вони отримали 5,55 млрд грн (34,0%), а кількість виплачених компенсацій становила 2 441, або 35,5% від загальної кількості. Найменше коштів спрямували членам сімей – 0,43 млрд грн (2,6%). За цією категорією виплатили 234 компенсації (3,4%).

За показником фактично придбаного житла також переважає категорія осіб з інвалідністю. Для цієї групи фактично придбано 2 234 квартири (76,5%) на суму 5,58 млрд грн (78,6%). Для ВПО з числа УБД підтверджено придбання 577 квартир (19,8%) на суму 1,33 млрд грн (18,7%). Для членів сімей придбано 110 квартир (3,8%) на суму 0,19 млрд грн (2,7%).

У середньому розмір однієї виплаченої компенсації становив 2,37 млн грн. Найбільшу суму отримували особи з інвалідністю – у середньому 2,46 млн грн, ВПО з числа учасників бойових дій – 2,27 млн грн, а члени сімей – 1,82 млн грн. Середня вартість однієї фактично придбаної квартири загалом становила 2,43 млн грн. Для осіб з інвалідністю цей показник становив 2,50 млн грн, для ВПО з числа УБД – 2,30 млн грн, для членів сімей – 1,75 млн грн.

Порівняння показників за роками свідчить, що у 2025 році було підтверджено придбання житла на суму, яка становила 63,3% від виплачених компенсацій, тоді як у 2024 році цей показник становив 30,5%. Загалом за два роки підтверджено придбання 2 921 квартири загальною вартістю 7,10 млрд грн, що становить 43,5% від суми виплачених компенсацій. За категоріями отримувачів найбільші обсяги як виплачених компенсацій, так і фактично придбаного житла припали на осіб з інвалідністю. Отже, програма демонструє високий рівень виконання та вже трансформується у фактичне забезпечення житлом. Разом з тим дані показують, що між виплатою коштів і придбанням квартири існує часовий лаг, тому соціальний результат програми накопичується поступово.

3. Регіональний розподіл виплат і придбаного житла

Аналіз регіонального розподілу коштів програми житлових компенсацій у 2024–2025 роках засвідчив суттєву нерівномірність. Це стосується як обсягів виплачених компенсацій, так і вартості фактично придбаного житла.

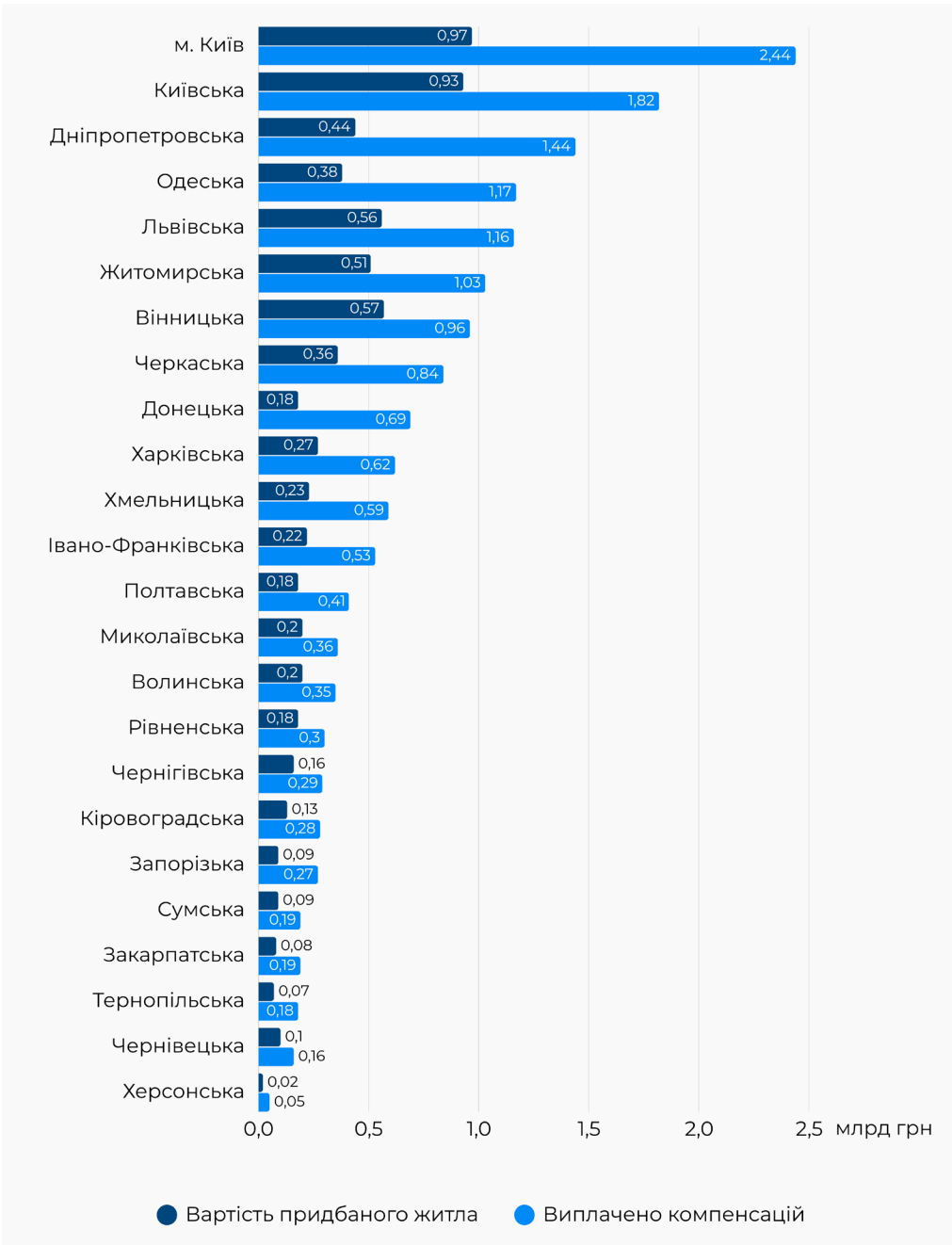

Рисунок 1. Регіональний розподіл виплачених компенсацій і вартості придбаного житла у 2024–2025 роках, млрд грн

Джерело: розрахунки авторів.

Найбільші обсяги грошових компенсацій у 2024–2025 роках припали на м. Київ – 2,44 млрд грн (14,9% загальної суми виплат), Київську – 1,82 млрд грн (11,1%), Дніпропетровську – 1,44 млрд грн (8,8%), Одеську – 1,17 млрд грн (7,2%) та Львівську – 1,16 млрд грн (7,1%) області. Разом ці п'ять регіонів отримали 8,03 млрд грн (49,3%). Найменше компенсацій виплатили у Херсонській – 0,05 млрд грн (0,3%), Чернівецькій – 0,16 млрд грн (1,0%), Тернопільській – 0,18 млрд грн (1,1%), Закарпатській – 0,19 млрд грн (1,2%) та Сумській – 0,19 млрд грн (1,2%) областях.

Водночас регіональний розподіл фактично придбаного житла має дещо іншу структуру. За загальною вартістю придбаного житла перші позиції посідають м. Київ – 0,97 млрд грн (13,7% загальної вартості придбаного житла), Київська – 0,93 млрд грн (13,1%), Вінницька – 0,57 млрд грн (8,1%), Львівська – 0,56 млрд грн (7,9%) та Житомирська – 0,51 млрд грн (7,2%) області. На ці п'ять регіонів припало 3,55 млрд грн, або 49,9% загальної вартості фактично придбаного житла. Найменшу загальну вартість придбаного житла серед регіонів зафіксовано у Херсонській – 0,02 млрд грн (0,2%), Тернопільській – 0,07 млрд грн (1,0%), Закарпатській – 0,08 млрд грн (1,1%), Запорізькій – 0,09 млрд грн (1,3%) та Сумській – 0,09 млрд грн (1,3%) областях.

Окремо варто оцінити, наскільки виплачені компенсації вже трансформувалися у фактично придбане житло. Для цього порівнюємо вартість придбаного житла із сумою виплачених компенсацій у кожному регіоні. Цей показник не є прямою оцінкою ефективності регіонів, але дозволяє побачити територіальні відмінності у переході від виплати компенсації до придбання житла.

Рисунок 2. Рівень використання компенсацій на придбання житла у 2024-2025 роках, %

Джерело: розрахунки авторів.

Найвищий рівень використання компенсацій на придбання житла зафіксований переважно у західних, центральних і північних регіонах. Лідерами стали Рівненська область – 60,9%, Чернівецька – 60,2%, Вінницька – 59,8%, Волинська – 58,7% та Чернігівська – 56,9%. Натомість найнижчі значення переважно у прифронтових або наближених до зони бойових дій регіонах: Донецькій – 25,6%, Дніпропетровській – 30,4%, Одеській – 32,0%, Херсонській – 33,2% та Запорізькій – 33,4% областях. Це може бути пов'язано з безпековою ситуацією, обмеженою пропозицією житла, а також часовим лагом між виплатою компенсації та фактичним придбанням житла.

Ще одним показником, який дозволяє деталізувати регіональний аналіз, є середня вартість квартири, придбаної отримувачами компенсацій, облікованими у відповідному регіоні. Показник розраховано як співвідношення загальної вартості придбаного житла до кількості придбаних квартир у розрізі регіонів.

Водночас регіон, до якого віднесено отримувача у звітності, не обов'язково збігається з регіоном фактичного придбання житла. Виплата компенсації здійснюється через відповідний місцевий бюджет за місцем перебування отримувача на квартирному обліку. Після зарахування коштів на спеціальний рахунок отримувач самостійно обирає житло та може придбати його в іншій адміністративно-територіальній одиниці України. Відповідні порядки використання коштів субвенції¹ передбачають можливість придбання житла у прийнятих в експлуатацію житлових будинках у будь-якому населеному пункті, крім територій, щодо яких встановлено обмеження у зв'язку з тимчасовою окупацією або веденням бойових дій. Такий підхід застосовується як до компенсацій для членів сімей захисників і захисниць України та осіб з інвалідністю внаслідок війни, так і до компенсацій для ВПО з числа УБД.

Отже, придбання житла, відображене у звітності певного регіону, фактично могло відбутися в іншій області. Тому розрахований показник характеризує середню вартість житла, придбаного отримувачами, які перебували на квартирному обліку у відповідному регіоні, а не середню ринкову ціну квартир безпосередньо в ньому. За відсутності даних про фактичне місцезнаходження кожного придбаного об'єкта неможливо визначити, в яких саме регіонах було куплено житло, або пояснювати відмінності між показниками виключно різницею цін на регіональних ринках.

¹<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-2016-%D0%BF#n12>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2018-%D0%BF#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/253-2025-%D0%BF?lang=uk>

Найвищий показник був серед отримувачів, облікованих у м. Києві, – 2,92 млн грн за квартиру. Також середня вартість була вищою за загальний середній рівень серед отримувачів, облікованих у Харківській – 2,53 млн грн, Львівській – 2,50 млн грн, Чернігівській – 2,47 млн грн, Одеській – 2,46 млн грн та Київській – 2,46 млн грн областях. Найнижчі середні значення зафіксовані серед отримувачів, облікованих у Херсонській – 1,86 млн грн, Кіровоградській – 2,08 млн грн, Запорізькій – 2,09 млн грн, Закарпатській – 2,20 млн грн та Полтавській – 2,20 млн грн областях.

Для більш детального аналізу цих результатів середню вартість придбаного житла зіставлено з офіційними показниками опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України станом на 1 січня 2025 року². Загалом між двома показниками простежується подібна регіональна тенденція. Найвищий показник опосередкованої вартості встановлено для м. Києва – 27 863 грн за 1 кв. метр, що на 16,9% перевищує середній показник по Україні – 23 841 грн. Харківська область, яка посідає друге місце за середньою вартістю придбаної квартири, також має один із найвищих показників опосередкованої вартості – 25 058 грн за 1 кв. метр.

Подібна відповідність простежується і серед частини регіонів із нижчими значеннями. Для Кіровоградської області показник опосередкованої вартості становить 20 262 грн за 1 кв. м, Закарпатської – 20 696 грн, Полтавської – 21 198 грн, Херсонської – 21 691 грн. Ці регіони одночасно належать до групи з найнижчою середньою вартістю придбаних квартир.

Водночас відповідність між показниками не є повною. Наприклад, в Одеській області середня вартість придбаної квартири є вищою за загальний середній рівень, хоча показник опосередкованої вартості – 22 840 грн за 1 кв. м – нижчий за середній по Україні. У Запорізькій області спостерігається протилежна ситуація: середня вартість придбаної квартири є однією з найнижчих, тоді як опосередкована вартість – 23 090 грн за 1 кв. м – близька до середнього показника по Україні.

Показник опосередкованої вартості спорудження житла враховується під час визначення розміру компенсації за місцем перебування отримувача на квартирному обліку. Тому за інших однакових умов отримувачі, обліковані в регіонах із вищим показником, можуть отримувати більшу суму компенсації. Це може частково пояснювати

² <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0270945-25#Text>

подібність регіонального розподілу двох показників. Водночас розмір компенсації залежить також від кількості осіб, на яких вона розраховується, нормативної площі та інших складових, передбачених відповідним порядком.

Отже, регіональний аналіз показав значну концентрацію як виплачених компенсацій, так і вартості придбаного житла. На п'ять регіонів із найбільшими обсягами виплат припало 49,3% їх загальної суми, а на п'ять регіонів із найбільшою вартістю придбаного житла – 49,9%. Водночас склад регіонів-лідерів за цими показниками частково відрізняється, що свідчить про різні темпи переходу від виплати компенсації до фактичного придбання житла. Співвідношення вартості придбаного житла до суми виплачених компенсацій коливалося від 25,6% у Донецькій області до 60,9% у Рівненській. Нижчі значення переважно зафіксовано у прифронтових і наближених до зони бойових дій регіонах, однак цей показник не слід використовувати як пряму оцінку ефективності регіонів через часовий лаг між виплатою компенсації та купівлею житла.

Середня вартість придбаної квартири також суттєво відрізняється між регіонами – від 1,86 млн грн серед отримувачів, облікованих у Херсонській області, до 2,92 млн грн у м. Києві. Зіставлення з показниками опосередкованої вартості спорудження житла показує загалом подібну регіональну тенденцію: вищі значення за обома показниками спостерігаються, зокрема, у м. Києві та Харківській області, а нижчі – у Кіровоградській, Закарпатській і Полтавській областях. Водночас наявність винятків свідчить, що опосередкована вартість є лише одним із чинників, які можуть впливати на середню вартість придбаного житла.

При інтерпретації результатів необхідно враховувати, що регіон у звітності визначається за місцем перебування отримувача на квартирному обліку, а не обов'язково за фактичним місцем придбання житла. Тому наведені показники не характеризують безпосередньо рівень цін на житло в кожній області. За відсутності даних про місцезнаходження, площу та характеристики придбаних квартир неможливо повністю пояснити причини регіональних відмінностей або встановити прямий причинний зв'язок між опосередкованою вартістю спорудження житла і фактичною вартістю придбаних квартир.

4. Звірка даних на державному та місцевому рівнях

Для верифікації даних у дослідженні використано три рівні звітності: Державної казначейської служби України (далі – Казначейство) про виконання державного бюджету; місцевих бюджетів щодо використання коштів відповідної субвенції; та Мінвeterанів про використання субвенції на виплату грошової компенсації за належне для отримання житло у 2024–2025 роках.

Загалом дані Казначейства і Мінвeterанів збігаються. Відмінності виникають переважно на рівні місцевих бюджетів.

Таблиця 3

Виплата компенсацій та придбання житла
за категоріями отримувачів у 2024–2025 роках

Рік	КПКВК Держбюджету	КПКВК МБ	Звітність Казначейства, млн грн	Звітність Мінвeterанів, млн грн	Звітність місцевих бюджетів, млн грн
2024	1511050	3222	5 675,87	5 675,87	5 679,76
2024	1511040	3221	4 145,06	4 145,06	4 145,06
2025	1511800	3225	6 479,72	6 479,72	6 428,52

Джерело: складено авторами

Так, у 2024 році сума платежів з місцевих бюджетів на виплату компенсації безпосереднім отримувачам з бюджетної програми КПКВК МБ 3222 перевищує суму видатків з державного бюджету на фінансування відповідної субвенції з програми КПКВК 1511050 на 3,89 млн грн. При детальному аналізі визначено, що ця різниця стосується видатків з бюджету Чорноморської селищної ради Одеської області. У звітності місцевого бюджету за 2024 рік відображено платежі, які не є частиною фінансування Ukraine Facility. Ці видатки здійснювалися на підставі рішення Чорноморської селищної ради №861-VIII від 22 грудня 2023 року, яким було затверджено місцеву цільову програму фінансової підтримки військової частини А4445

на 2024 рік³. Програма передбачає виплату грошової компенсації на придбання житла військовослужбовцям цієї частини за рахунок коштів місцевого бюджету. Тому ці платежі доцільно розглядати окремо від державної субвенції, профінансованої в межах Ukraine Facility. Відповідно, вказана сума не відображена у дашборді і аналітичному описі Fiscal Center, оскільки не є предметом аналізу.

У 2024 році у звітності місцевих бюджетів видатки на виплату житлових компенсацій відображалися за двома кодами ТПКВК МБ. За кодом 3221 обліковувалися компенсації для членів сімей захисників і захисниць України та осіб з інвалідністю внаслідок війни I-II групи, а за кодом 3222 – компенсації для ВПО з числа УБД та осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи. У 2025 році видатки на компенсації для категорій отримувачів, які у 2024 році обліковувалися за кодом 3221, у звітності місцевих бюджетів відображалися за кодом 3225. Назва цього коду стосується того самого напрямку виплат, але додатково містить формулювання «реалізація публічного інвестиційного проєкту», яке також було включене до назви відповідної субвенції у 2025 році. Водночас сума видатків, відображених у звітності місцевих бюджетів за кодом 3225, була на 51,20 млн грн меншою за обсяг видатків державного бюджету на надання відповідної субвенції. Детальний аналіз показав, що ця різниця виникла через те, що частина громад у 2025 році відобразила виплати компенсацій не за кодом 3225, а за кодом 3221, який використовувався для аналогічного напрямку видатків у 2024 році. До таких громад належать Козятинська міська тергромада Вінницької області, Узинська міська тергромада Київської області, Старокостянтинівська та Кам'янець-Подільська міські тергромади Хмельницької області, а також Більче-Золотецька сільська тергромада Тернопільської області. Отже, виявлена різниця не свідчить про відсутність виплат, а пояснюється їх відображенням за різними кодами бюджетної класифікації.

Отже, звірка даних засвідчила практично повну узгодженість між показниками Казначейства про виконання державного бюджету та звітністю Мінветеранів про використання відповідних субвенцій. Це підтверджує узгодженість даних про виконання субвенцій на державному рівні. Виявлені відмінності виникають на рівні даних про виконання місцевих бюджетів і мають різні причини.

³ https://rada.info/upload/users_files/05583176/docs/04370e3a1ef9d78ef2a91447e66274a3.pdf

У 2024 році сума видатків, відображених у звітності місцевих бюджетів за кодом ТПКВК МБ 3222, перевищувала обсяг видатків державного бюджету на надання відповідної субвенції на 3,89 млн грн, або приблизно на 0,07%. Аналіз рішення Чорноморської селищної ради показав, що ця сума стосувалася окремої місцевої програми та не належала до фінансування Ukraine Facility. У 2025 році сума видатків, відображених за кодом ТПКВК МБ 3225, була на 51,20 млн грн, або приблизно на 0,79%, меншою за обсяг відповідної субвенції з державного бюджету. Ця різниця виникла через те, що п'ять громад відобразили частину виплат за кодом ТПКВК МБ 3221, а не за кодом ТПКВК МБ 3225.

Таким чином, виявлені розбіжності не свідчать про системну неузгодженість даних на державному рівні. Вони пояснюються особливостями формування та відображення видатків у звітності місцевих бюджетів. Для коректного моніторингу недостатньо обмежуватися зіставленням сум за окремими кодами бюджетної класифікації. Необхідно також враховувати особливості формування та відображення даних на різних рівнях бюджетної системи.

Висновки

1. Житлова підтримка ветеранів та членів сімей загиблих захисників і захисниць України є прикладом того, як кошти Ukraine Facility спрямовуються не лише на макрофінансову підтримку бюджету, а й на конкретні соціальні інвестиції, передбачені Планом України. У дослідженні йдеться про Інвестицію 4b «Забезпечення житлом вразливих верств населення», результат якої можна оцінювати не лише за обсягом виділених коштів, а й за кількістю виплачених компенсацій та фактично куплених квартир. Механізм реалізації цієї інвестиції побудований через грошову компенсацію, а не через пряме будівництво житла державою.

2. У 2024-2025 роках на житлові компенсації в межах досліджуваного напряму розподілено 16,38 млрд грн. Більша частина коштів припала на 2024 рік – 9,88 млрд грн. У 2025 році розподілено 6,50 млрд грн. Водночас структура фінансування за роками відрізнялася: у 2024 році кошти розподілено між двома бюджетними програмами, тоді як у 2025 році – в межах однієї. Розподіл коштів мав поетапний характер, причому значна частина фінансування в обох роках припала на кінець бюджетного року.

3. Окремою особливістю 2024 року стало збільшення обсягу субвенцій за КПКВК 1511040 та 1511050 шляхом перерозподілу бюджетних призначень, передбачених за іншими бюджетними програмами Мінветеранів. Унаслідок перерозподілів було додатково спрямовано 4,526 млрд грн, а їх сукупний обсяг збільшився до 9,876 млрд грн. Мінветеранів відносить повний обсяг фінансування цих програм до виконання інвестиції 4.b Плану України. Водночас через нецільовий характер коштів загального фонду неможливо встановити, яка саме частина видатків була профінансована безпосередньо за рахунок надходжень від ЄС. Тому ці суми коректно визначати як видатки державного бюджету на виконання інвестиції Плану України.

4. Фінансове виконання програми є високим: із 16,38 млрд грн розподіленого фінансування у 2024–2025 роках виплачено 16,30 млрд грн, тобто близько 99,5%. Це свідчить, що механізм доведення коштів до отримувачів загалом спрацював, а основна частина розподіленого фінансування була перерахована у вигляді грошових компенсацій.

5. Водночас фактична купівля житла відбувалася повільніше, ніж виплата компенсацій. За два роки підтверджено купівлю 2 921 квартири на 7,10 млрд грн, що становить 43,5% від суми виплачених компенсацій. Отже, програма вже має вимірюваний соціальний результат, однак цей результат формується поступово та з певним часовим лагом.

6. Найбільша частина виплат припала на осіб з інвалідністю: за цією групою виплачено 10,33 млрд грн компенсацій, а також підтверджено купівлю 2 234 квартир на 5,58 млрд грн. Для ВПО з числа УБД виплачено 5,55 млрд грн, а фактично придбано 577 квартир на 1,33 млрд грн. Найменші обсяги припали на членів сімей загиблих захисників і захисниць України: 0,43 млрд грн виплачених компенсацій і 110 придбаних квартир на 0,19 млрд грн. Отже, саме особи з інвалідністю були основною групою отримувачів як за обсягом виплат, так і за фактично підтвердженим придбанням житла.

7. Регіональний розподіл виплат був нерівномірним. Майже половина всіх виплачених компенсацій сконцентрована у п'яти регіонах: м. Києві, Київській, Дніпропетровській, Одеській та Львівській областях. Разом на них припало 8,03 млрд грн, тобто майже половина загальної суми виплат. Водночас за вартістю фактично придбаного житла структура лідерів частково змінюється: до першої п'ятірки входять м. Київ, Київська, Вінницька, Львівська та Житомирська області.

8. Порівняння виплачених компенсацій і вартості фактично придбаного житла показує різні темпи переходу від виплати до купівлі житла в регіональному розрізі. Найвищі значення цього показника зафіксовано переважно у західних, центральних і північних регіонах, тоді як найнижчі – у прифронтових або наближених до зони бойових дій областях.

9. Середня вартість квартири, купленої отримувачами компенсацій, також відрізнялася між регіонами. Найвищий показник був серед отримувачів, облікованих у м. Києві, – 2,92 млн грн за квартиру. Зіставлення з офіційними показниками опосередкованої вартості спорудження житла показує подібну тенденцію в окремих регіонах: вищі значення за обома показниками спостерігалися, зокрема, у м. Києві та Харківській області, а нижчі у Кіровоградській, Закарпатській і Полтавській областях. Оскільки опосередкована вартість спорудження житла враховується під час визначення розміру компенсації, її регіональні відмінності можуть частково впливати на середню вартість житла, яке купують отримувачі. Водночас така відповідність не є повною, а розрахований показник не характеризує середню ціну житла безпосередньо у відповідній області, оскільки отримувачі можуть купувати житло не лише за місцем квартирного обліку.

10. Звірка показала узгодженість між звітністю Казначейства про виконання державного бюджету та даними Мінветеранів. Відмінності виникли на рівні звітності про виконання місцевих бюджетів. У 2024 році перевищення на 3,89 млн грн було пов'язане з виплатами за окремою місцевою програмою Чорноморської селищної ради, які не належали до досліджуваної субвенції. У 2025 році різниця у 51,20 млн грн пояснювалася тим, що п'ять громад відобразили частину виплат за кодом ТПКВК МБ 3221 замість коду ТПКВК МБ 3225. Це не змінює загальної оцінки виконання програми, але показує важливість детальної звірки бюджетних кодів і джерел фінансування.

11. Загалом програма житлових компенсацій у межах Ukraine Facility показує високий рівень фінансового виконання і вже дає вимірюваний соціальний результат у вигляді придбаного житла. Водночас дослідження показує, що для оцінки таких програм недостатньо аналізувати лише розподілені або виплачені суми. Важливо простежувати весь шлях коштів – від рішення Уряду про розподіл субвенції до фактичної виплати компенсації, купівлі житла отримувачем і відображення платежів у місцевих бюджетах. Такий моніторинг важливий для контролю за реалізацією інвестицій Плану України, оскільки дозволяє оцінити не лише формальне фінансування заходу, а й те, як воно перетворюється на конкретний результат для громадян.

Список рисунків

Рис.1	Регіональний розподіл виплачених компенсацій і вартості придбаного житла у 2024–2025 роках	стор.11
Рис.2	Рівень використання компенсацій на придбання житла у 2024–2025 роках	стор.12

Список таблиць

Табл.1	Розподіл коштів на забезпечення житлом вразливих верств населення відповідно до рішень Уряду 2024–2025 років	стор.7
Табл. 2	Виплата компенсацій та придбання житла у 2024–2025 роках	стор.9
Табл.3	Виплата компенсацій та придбання житла за категоріями отримувачів у 2024–2025 роках	стор.10

Для нотаток

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

